

یک بازی فوتبال فراتر از آنچه تصور می کنید

بفرمایید دربی

گزارش

این مسابقه تاریخی، همیشه جلوه‌ای ویژه داشت، اما طی یک سال اخیر بخش پرننگی از وجه تاریخی بودنش زیر سؤال رفته است. دلیل اصلی آن فقدان ورزشگاهی مناسب در تهران برای میزبانی از چنین رویداد بزرگی است. بخش اعظم شکوه و عظمت دربی، حضور انبوه تماشاگران و تقابل مستقیم آنها با یکدیگر بود، در مسابقه‌ای که در نهایت سالی دو بار برگزار می‌شد. پیش‌تر می‌دانستیم حتی اگر هر دو تیم در اوج نباشند، ورزشگاه آزادی پر خواهد شد و بالاخره روز فوتبال فرا می‌رسد، اما امروز چه مانده جز حساسیت‌های جدول و تنش‌های مجازی؟ زمانی نه چندان دور، هواداران دو تیم از ساعت‌ها قبل به ورزشگاه آزادی می‌رفتند و جدا از شعارهایی که از یک یا دو ساعت پیش آغاز می‌شد، نوعی همنشینی عجیب و غریب بین کلونی آبی و قرمز شکل می‌گرفت؛ چه در مسیرهای منتهی به استادیوم و چه در ورزشگاه. جالب این بود که فدراسیون فوتبال یا نهادهای برگزارکننده از ساعت‌ها پیش برنامه‌های فرهنگی و ورزشی تدارک می‌دیدند تا تماشاگران سرگرم باشند. بسیاری با

لذت از شهرآورد خواسته جامعه از فوتبال

شهرآورد پرسپولیس - استقلال، از پرمشاهکرتین و پربیننده‌ترین رویدادهای ورزشی کشور به شمار می‌رود. فارغ از ویژگی‌های ذاتی ورزش فوتبال در این دیدار، این رقابت به صورت ویژه و برجسته‌ای مورد توجه طرفداران، ذی‌نفعان فوتبال و گروه‌های مختلف اجتماعی قرار می‌گیرد.

شهرآورد تهران، به پستوانه پیشینه، حساسیت و محبوبیت خود، به زبان گفت‌وگوی ایرانیان تبدیل شده و بخش قابل توجهی از جامعه را به دو رنگ آبی و قرمز تقسیم کرده است. این رویداد از طریق فرآیند هویت‌سازی اجتماعی (ما و آنها)، تمایز و تشخیص ایجاد می‌کند و همچون چسبی اجتماعی، گروه‌ها، اقوام، نسل‌ها و حتی جناح‌های سیاسی را مجذوب خود می‌سازد. با وجود کم‌توجهی به ابعاد اجتماعی، فرهنگی و سیاسی این رویداد، شهرآورد هنوز نمادی از علاقه‌مندی به ورزش و شور و اشتیاق عمومی است.

برگزاری شهرآورد در ورزشگاهی با حضور کمتر از ۱۰ هزار تماشاگر، نشانه ضعف مدیریت و غفلت از کارکردهای چندانکه این رویداد بزرگ ملی است. مدیریت روانی تیم‌ها و کنترل فضای پیرامون مسابقه، از مهم‌ترین وظایف مدیران تیم‌ها و سرمریان به شمار می‌رود.

حفظ تمرکز، پرهیز از رفتارهای هیجانی و خشونت‌آمیز، علاوه بر تأثیر بر مسائل فنی، به آرامش طرفداران نیز کمک می‌کند و این رویداد نیازمند مهارت مدیریت رفتار است؛ چرا که رفتار ورزشکاران، با انعکاس گسترده رسانه‌ای، به بخش‌هایی از جامعه سرایت می‌کند. دوری از حواشی، پرهیز از اظهارات تند و اجتناب از اتهامات متقابل، از جمله وظایف تیم‌ها و تمام اعضای آنهاست و باید به‌طور مستمر توصیه و تأکید شود.

توجه به تمامی ابعاد فنی، اخلاقی، فرهنگی و اجتماعی شهرآورد، می‌تواند لذت فوتبال را به جامعه ایرانی هدیه دهد. در واقع، هنر بهره‌وری از شهرآورد باید آن را به جشن فوتبال تبدیل کند و نه میدانی برای جنگ هیجانات کاذب و حواشی زائد.

نخستین دربی پایتخت

دو تیم پرسپولیس و استقلال برای اولین بار در ۱۶ فروردین ۱۳۴۷ در یک بازی دوستانه به میدان رفتند که با تساوی بدون گل به پایان رسید. تاکنون این دو تیم ۱۰۵ بار با هم رقابت کرده‌اند و دیدار پیش‌رو دربی ۱۰۶ آنها خواهد بود.

سبقت پرسپولیس از استقلال

در مجموع ۱۰۵ دیدار پرسپولیس و استقلال، سهم پرسپولیس ۲۹ برد و سهم استقلال ۲۶ برد و ۵۰ بازی با تساوی به پایان رسیده است. سه دیدار این دو تیم در جام حذفی (دربی‌های ۳۱، ۹۳ و ۹۶) به ضربات پنالتی کشیده شد که استقلال دو بار و پرسپولیس یک بار پیروز شدند. در این بازی‌ها ۱۹۹ گل به ثمر رسیده که ۱۰۴ گل سهم سرخ‌پوشان و ۹۵ گل سهم آبی‌پوشان بوده است و ۱۱۶ بازیکن مختلف موفق به گلزنی شده‌اند.

وطن خواه؛ اولین اخراجی

رضا وطن خواه، بازیکن پیشین تیم پرسپولیس و از مربیان سابق این تیم، اولین بازیکنی است که در تاریخ دربی پایتخت از زمین اخراج شد. این اتفاق در زمان حضور او به عنوان بازیکن رخ داد و سهمی تاریخی در خاطرات دربی برای وطن خواه رقم زد.

صالحی؛ رکورددار قضاوت

رکورد بیشترین قضاوت دربی پایتخت در اختیار محمد صالحی است؛ داور که تاکنون پنج بار سوت این دیدار حساس و همیشه پرتنش را در دست داشته و نامش را به عنوان ناخبه‌ترین داور در تاریخ این رقابت ثبت کرده است. صالحی سال ۱۳۹۶ در سن ۸۱ سالگی درگذشت.

ناجیان خارجی سرخابی

در طول تاریخ دربی‌ها، گلزنان خارجی همیشه حضورشان محدود بوده، اما هر یک از گل‌های شان جایگاهی ویژه در خاطره هواداران و دفتر تاریخ مسابقه پیدا کرده است. بازیکنان خارجی پرسپولیس، همچون ایمون زایند یا هت‌تریک به‌یادماندنی خود، عیسی ترانوهر، بشار رسن و جری بنگستون، توانسته‌اند با گل‌های شان تأثیر مستقیم و ملموسی بر نتیجه و روند بازی داشته باشند و لحظاتی فراموش‌نشدنی رقم بزنند. در سوی دیگر میدان، بازیکنان خارجی استقلال نیز حضور پرننگی داشته‌اند. رودی ژستد و کوین یامگا

هیجان دربی و هنرمندان

دربی پایتخت جایی است که زمین فوتبال مثل پرده سینما، صحنه نمایش همه احساس‌ها می‌شود. در این لحظات، قلب‌ها تند می‌تپد، نگاه‌ها تیز می‌شود و هر پاس و هر گل، قصه‌ای کوچک اما پرهیجان را روایت می‌کند. این هیجان، نه تنها تماشاگر معمولی، که اهالی سینما را هم اسیر خود می‌کند؛ جایی که بازیگران با پوشیدن پیراهن تیم محبوبشان و انتشار عکس در اینستاگرام، نقش خود را در این قصه عاشقانه و پراز کری، پرننگ‌تر می‌کنند.

کامبیز دیرباز، پرسپولیسی دوتایشه، پیش از هر دربی، با پیامک‌های آتشین و شوخ‌طبعانه‌اش، رفقای استقلال‌اش را به چالش می‌کشد. اما وقتی سرخ‌ها مغلوب می‌شوند، تلفن‌های دوستانش از یادش می‌رود و سکوت، جایگزین کل‌کل می‌شود. در نقطه مقابل، بهرام رادان، با شور و حرارت یک استقلال‌ی واقعی، هر بار که صحبت از دربی می‌شود، با سینه‌ای چاک و صدایی پرهیجان، عشقش را به تیم محبوبش اعلام می‌کند.

در میان پرسپولیسی‌ها، نام‌هایی مانند مسعود کیمیایی، کارگردان بزرگ و افسانه‌ای سینمای ایران، پژمان بازغی، کامبیز دیرباز، محمدرضا گلزار، رضا شفیعی جم، رامبد جوان، الناز شاکردوست، محمدرضا شریفی‌نیا، شهاب حسینی، حامد بهداد، پیمان قاسم خانی، لیلیا اوتادی، بهنوش بختیاری، احسان علیخانی، رضا رشیدپور و حامد زمانی، چون ستاره‌هایی در پرده‌ای سرخ می‌درخشند و هر یک، روایتگر شور و هیجان سرخ پرسپولیس هستند.

اما در آن سوی میدان، استقلال‌ی‌ها هم پرشور و بی‌باک‌اند؛ پانته‌آ بهرام، نوید محمدزاده، حمید گودرزی، پیمان مامدی، محمد اصفهانی، شایلا خداداد، خشایار اعتمادی، اکبر عبدی، علی اصحابی، یوسف تیموری، رضا یزدانی، لاله اسکندری، بهرام رادان، جواد رضویان و پوریا پورسرخ، هر کدام با قلبی پرشور و روحی عاشق، رنگ آبی استقلال را در صحنه‌ای پرتنش و نفس‌گیر به تصویر می‌کشند. فوتبال، حتی برای این ستاره‌های سینما، یک نمایش واقعی است؛ پراز هیجان، دلهره و انتظار. آنها هم عاشق‌اند، هم دل شکسته، هم امیدوار و هم مشتاق؛ درست مثل میلیون‌ها هوادار معمولی که شب دربی، مقابل صفحه تلویزیون یا در ورزشگاه، نفس‌هایشان حبس شده و قلب‌هایشان پراز اشتیاق است.

این حال، پیروزی هر تیم نه تنها گام بزرگی برای قهرمانی نیم‌فصل خواهد بود، بلکه حتی با حضور ۱۰ تا ۱۲ هزار تماشاگر، باز هم رسانه‌ها را به مدت یک هفته مشغول و فضای مجازی را پراز کری خوانی خواهد کرد.

گزارش‌های گاردین) ثبت شده‌اند و تا سال ۲۰۲۵، هیچ بازیکنی موفق به شکستن آنها نشده است.

در همین حال، در ایران، امید عالیشاه کاپیتان تیم پرسپولیس، با ۱۷ بازی بدون شکست در دربی تهران، رکورددار است. او که در هیچ یک از ۱۷ مسابقه‌ای که به میدان رفته، طعم شکست را نچشیده است، رکورد احمدرضا عابدزاده (۱۳ بازی) را پشت سر گذاشته است.

عالیشاه همچنین با به ثمر رساندن ۲ گل در ۳ بازی خود در دربی‌ها در ماه آذر، جایگاه ویژه‌ای در این مسابقات دارد. گل نخست او در دربی ۲ آذر ۱۳۹۳ به سریال ۴ دربی مساوی و بدون گل پایان داد و آخرین گل او نیز در دربی ۲۳ آذر ۱۴۰۲ به ثمر رسید.

این آمارها، امید عالیشاه را به چهره‌ای شاخص در دربی پیش‌رو تبدیل می‌کند.

داوران سرشناس

تاکنون چندین داور خارجی صاحب نام، دربی تهران را قضاوت کرده‌اند. سه داور با سابقه قضاوت در فینال‌های جام جهانی شامل توفیق بهرامف (۱۹۶۶)، جک تیلور (۱۹۷۴) و ساندرو پول (۱۹۹۴)، در دهه‌های مختلف برای قضاوت دربی‌های تهران به ایران آمدند. از دیگر داوران برجسته می‌توان به محمد فناپی، دکتر مارکوس مرک (آلمان) و روبرتو روزنی (ایتالیا) اشاره کرد.

امیرحسین جابری‌زاده؛ اولین گلزن

در روز یکشنبه ۲۷ مرداد ۱۳۴۷ و در ورزشگاه امجدیه (شهید شیرودی فعلی)، امیرحسین جابری‌زاده برای اولین بار در دربی تهران به میدان رفت و در دقیقه ۶۷ موفق به گلزنی شد. این گل باعث شد نام جابری‌زاده به عنوان اولین گلزن دربی در تاریخ فوتبال ایران ثبت شود. در دقیقه ۸۴ همان بازی «حسین همیشه جوان» هافبک سرخ پوشان از روی نقطه پنالتی دروازه آبی‌ها را باز کرد تا اولین بازیکن پرسپولیس شود که در اولین تجربه حضورش در این مسابقات گلزنی کرده باشد.

عزیز اصلی؛ مرد جنجالی

در میان حاشیه‌های بی‌تکرار دربی پایتخت، نام عزیز اصلی بیش از همه به چشم می‌آید؛ دروازه‌بان سال‌های دور پرسپولیس که تنها بازیکن تاریخ این رقابت است که دو بار به داور سیلی زد؛ ابتدا در سال ۴۸ به ابوالقاسم جاب‌ابوالحسن و یک سال بعد به ارشد برازنده.

خوردبین؛ مرد رکورددار

محمود خوردبین، سرپرست تیم فوتبال پرسپولیس، با ۴۸ حضور در دربی پایتخت، همچنان با سابقه‌ترین فرد در میان سرخابی‌ها ست. او این تجربه را هم به عنوان بازیکن و هم به عنوان سرپرست تیم کسب کرده است. پس از خوردبین، علی پروین با ۴۴ حضور در دربی، در رده دوم قرار دارد.

جوان‌ترین گلزن

در دنیای پرهیجان دربی تهران، ماجرای رکوردها همیشه داغ بوده و یکی از پراسرترس‌ترین بحث‌ها، حساس و تعیین‌کننده، نقش آفرینی تاز اردیبهشت ۱۳۹۴، رسانه‌ها از مهدی مهدوی‌کیا یاد می‌کردند؛ مردی که در ۱۹ سال و ۱۱ ماه و ۱۸ روزگی‌اش، دروازه حریف را باز کرده بود. با گلزنی علی علیپور، مهاجم جوان پرسپولیس که در دربی هشتادم و دقیقه ۶۵ گل زد، خیلی‌ها تأکید کردند علیپور رکورد مهدوی‌کیا را شکست.

اما بررسی‌ها نشان می‌دهد این رکورد، نه متعلق به مهدوی‌کیاست، نه علیپور؛ بلکه در اختیار یکی از ستاره‌های افسانه‌ای فوتبال ایران است: حسن

دربی جمعه
جدال
تیم‌های اول
دوم جدول
هم هست
غیبت
احتمالی
برخی
بازیکنان
مانندمنیر
الحدادی
ومهران
احمدی در
استقلال و
نبود باکیج
و شاید
بیقومادر
پرسپولیس
شرایط را
پیچیده‌تر
می‌کند

بود که شامل قهرمانی‌های اروپایی نیز می‌شود. فرناندو هیرو، کاپیتان و قلب دفاعی رئال مادرید در دهه ۱۹۹۰، از سال ۱۹۸۹ تا ۱۹۹۸، ۲۰ بازی بدون شکست را در دربی مادرید تجربه کرد.

عملکرد او شامل ۱۴ پیروزی و ۶ تساوی بود و رئال مادرید را به «سلطنتین مادرید» تبدیل کرد. هیرو بعدها به عنوان مربی نیز به دربی‌ها بازگشت، اما رکورد او به عنوان بازیکن همچنان دست‌نیافتنی باقی مانده است.

پیتر اشماپیکل هم در دربی منچستر با یونایتد ی‌ها رکورد ۱۱ دربی بدون باخت را به نام خود ثبت کرد و تا زمانی که یاغی نشده بوده، این رکورد در انحصار خودش بود.

این رکوردها از سال ۲۰۰۳ (بر اساس